

guilt-offering, his intention should be for the sake of that sin for which this sacrifice comes to atone.

וְאָשָׁם. צָרִיךְ שֶׁתְּהִיָּה מִחֻשְׁבְּתוֹ לְשֵׁם אוֹתוֹ הַחֻטָּא שֶׁבָּא עָלָיו:

METZORA FOR TUESDAY
TORAH

מצורע ליום שלישי
תורה

סיון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה' דמילויי זה דשם ב"ן להשאיר בו הארה מוטוספת הנפש משבת שעברה

יֵא וְיָקִים כֹּהֵנָא דְמַדְכִּי יֵת
גְּבֵרָא דְמַדְכִּי וְיִתְהוֹן קָדָם יי
בְּתַרְע מִשְׁכֵּן זְמַנָּא: יב וְיֹסֵב
כֹּהֵנָא יֵת אֲמַרָא חֲדָא וְיִקְרֵב
יְתִיָּה לְאֲשָׁמָא וְיֵת לְגַא
דְּמִשְׁחָא וְיִרִים יֵתְהוֹן אֲרַמָּא

יֵא וְהִעָמִיד הַכֹּהֵן הַמְטִיֵּר אֶת הָאִישׁ
הַמְטִיֵּר וְאִתָּם לִפְנֵי יְדוֹה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
יב וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־הַכֶּבֶשׂ הַאֶחָד וְהִקְרִיב
אֹתוֹ לְאֲשָׁם וְאֶת־לֶג הַשֶּׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם

(11) And the priest who is performing the purification will position the person being purified [together] with [all] these things, before the Lord, at the entrance of the Tent of Appointment. (12) And the priest will then take one of the [male] sheep, and bring it as a guilt-offering, along with the *log* of oil, and he will

RASHI

(11) **Before the Lord** — [*Here, the person being purified, in order to have the blood and the oil applied on his body, is to be positioned “before the Lord,” usually meaning at the entrance to the Sanctum, well inside the*

*courtyard precincts of the Sanctuary, at the western end. However, since the person is not yet purified and atoned for, he is prohibited from entering the precincts of the Holy Sanctuary altogether, therefore “before the Lord” here means that he is positioned] at Nikanor’s gate, rather than inside the actual Sanctuary courtyard itself, since the person has not yet attained [purification and] atonement. [Nikanor’s gate was at the eastern end of the courtyard, directly facing the Sanctum; thus, when standing inside the gateway, he was positioned “before the Lord.” without entering the courtyard itself. Hence, the space under Nikanor’s gate was left unsanctified, so that people being purified from tzara’at could be positioned “before the Lord,” as above] (Torat Kohanim 14:44; Sotah 7a). (12) והקריב אתו לאשם — [literally, “and he should offer it up as a guilt-offering.” However, since the next verse continues, “He will slaughter the sheep ...,” this phrase here rather means] that he should bring it inside the courtyard for the specific purpose of a guilt-offering, [and] in order to wave it, for this sacrifice required the waving procedure to be done [to the sheep when it was still] alive (Menachot 61a). **And he***

רש"י

(יא) לִפְנֵי ה'. בְּשַׁעַר נִקְנוֹר וְלֹא בְּעֶזְרָה עֲצֻמָּה, לְפִי שֶׁהוּא מְחֻסָּר בְּפוּרִים: (יב) וְהִקְרִיב אֹתוֹ לְאֲשָׁם. יִקְרִיבֵנו לְתוֹךְ הָעֶזְרָה לְשֵׁם אֲשָׁם. לְהֵנִיף. שֶׁהוּא טְעוֹן תְּנוּפָה חַי: וְהֵנִיף אֹתָם. אֶת הָאֲשָׁם וְאֶת הַלֶּג:

קָדַם יְיָ: יג וַיְכַוֵּס יְת אֹמְרָא
בְּאַתֵּר דִּי יְכּוּס יְת חֲטָאתָא
וְיֵת עֲלֵתָא בְּאַתֵּר קֳדִישׁ אַרְי
כְּחֲטָאתָא אֲשָׁמָא הוּא לְכַהֲנָא
קֳדָשׁ קֳדֻשִׁין הוּא: יד וַיִּסַּב
כְּהֵנָא מִדְּמָא דְאֲשָׁמָא וַיִּתֵּן
כְּהֵנָא עַל רוּם אוּדְנָא דְמִדְּכִי

תְּנוּפֵה לְפָנֵי יְדוּהָ: שְׁנֵי יג וְשַׁחַט אֶת־הַכֶּבֶשׂ
בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הַחֲטָאת וְאֶת־
הָעֹלָה בַּמָּקוֹם הַקָּדֹשׁ כִּי כַחֲטָאת הָאִשִּׁם
הוּא לִפְתָּח קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא: יד וּלְקַח

wave them as a wave-offering before the Lord. (13) He will slaughter the sheep in the place where one slaughters the sin-offerings and burnt-offerings, in a holy place. For regarding the priest[’s service], this guilt-offering is just like sin-offerings. It is holy of holies. (14) The priest will take some of the blood of

RASHI

will wave them — *i.e., the guilt-offering and the log of oil.* (*ibid.*) (13) **In the place where [one slaughters the sin-offerings and burnt-offerings]** — *namely, on the side of the [external] altar, at the north [of the Sanctuary courtyard]. But what is this verse coming to teach us here? Was it not already stated regarding the law of guilt-offerings, in parshat אהרן צו את אהרן (beginning with Leviticus 7:2), that guilt-offerings were required to be slaughtered in the north [of the*

Sanctuary courtyard]? But since this guilt-offering differs from other guilt-offerings insofar as its position [is unusual, namely that it must be positioned at Nikanor’s gate, as above], one might think that the animal should be slaughtered in that position [i.e., at Nikanor’s gate and not at the northern side of the altar]. Scripture, therefore, says here, “He will slaughter the sheep in the place where one slaughters the sin-offerings and burnt-offerings.” (Torat Kohanim 14:46) כי כחטאת — means: For it is just like all sin-offerings. האשם — i.e., this guilt-offering [is like a sin-offering, insofar as] הוא לכהן — [not as its literal meaning, that “it should belong to the priest,” but rather,] in all the procedures of Holy service by the priest, this particular guilt-offering is made the same as a sin-offering. Now, one may erroneously claim, “Since the blood of this guilt-offering is unlike that of other guilt-offerings, insofar as it is placed above the earlobe and on the thumb and big toe (see next verse), therefore, it must also [be an exception, in that it] does not require applications of blood and sacrificial fats upon the altar.” Scripture, therefore, says here, “regarding the priest[’s service], this guilt-offering is just like sin-offerings.” [However, if this is so,] one might think that its blood is applied above [the chut hasikra, the “red line” demarcating the upper and lower parts of the altar (see Chok L’Yisrael,

רש"י

(יג) בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט וְגו'. עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ בְּצִפּוֹן, וּמָה תִּלְמוּד לּוֹמַר? וְהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר בְּתוֹרַת אֲשָׁם בְּפָרֶשֶׁת "צו את אהרן", שְׁהָאֲשָׁם טְעוֹן שְׁחִיטָה בְּצִפּוֹן, לְפִי שִׁיבָא זֶה מִכְּלַל אֲשָׁמוֹת לְדוֹן בְּהַעֲמִידָה. יְכוּל, תְּהֵא שְׁחִיטָתוֹ בַּמָּקוֹם הַעֲמִידָתוֹ? לְכָךְ נֶאֱמַר: "וְיִשְׁחַט... בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט וְגו'": כִּי כַחֲטָאת. כִּי כָּכָל הַחֲטָאוֹת: הָאֲשָׁם. הַזֶּה: הוּא לִפְתָּח. בְּכָל עֲבוּדוֹת הַתְּלוּיּוֹת בְּכַהֵן הַשְּׁוֶה אֲשָׁם זֶה לְחֲטָאת, שְׁלֹא תֵאמַר: הוּא אֵיל וְיִצָּא דְמוֹ מִכְּלַל שְׁאֵר אֲשָׁמוֹת לְהִנָּתֵן עַל תַּנּוּךְ וּבְהוֹנוֹת, וְלֹא יְהִי טְעוֹן מִתֵּן דְּמִים

דִּימִינָא וְעַל אֵלֶיּוֹן יְדִיָּה
 דִּימִינָא וְעַל אֵלֶיּוֹן רַגְלִיָּה
 דִּימִינָא: טו וְיִסַּב כִּהְנָא מִלְּגָא
 דְּמִשְׁחָא וִירִיק עַל יָדָא
 דְּכִהְנָא דְּשִׁמְאֵלָא:

הַפֶּהֶן מִדָּם הָאֶשֶׁם וְנָתַן הַפֶּהֶן עַל־תְּנוּף
 אֶזְנוֹ הַמִּטְהָר הַיְמָנִית וְעַל־בֶּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית
 וְעַל־בֶּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית: טו וְלָקַח הַפֶּהֶן מִלֶּג
 הַשֶּׁמֶן וַיִּצַק עַל־כַּף הַפֶּהֶן הַשְּׂמָאלִית:

the guilt-offering, and the priest will place it above the right earlobe of the person being purified, on the thumb of his right hand and on the big toe of his right foot. (15) And the priest will take some of the *log* of oil, and pour [it] into [preferably a second] priest's left palm.

RASHI

Rashi Leviticus 1:5, just like [the blood of] a sin-offering. Scripture, therefore, says [Leviticus 7:1], “And this is the law of a guilt-offering,” where the term תורה, “law,” is an inclusive term, coming to include here this special guilt-offering, that its blood should be applied below the chut hasikra like other guilt-offerings, even though in all other respects this sacrifice is similar to a sin-offering. Thus it has been taught] in Torat Kohanim (14:47; Zevachim 49a). (14) תנוף — refers to the middle wall of the ear (Torat Kohanim 14:50). The actual etymology of the term תנוף is unknown to me [i.e., whether it is Hebrew or Aramaic], but the translators call it tendron in Old French. בהן — refers to the thumb or the big toe.

רש"י
 ואמורים לגבי מזבח? לכה נאמר: "כי כחטאת האשם הוא לכהן". יכול, יהא דמו נתן למעלה כחטאת? תלמוד לומר וכו', בתורת כהנים: (יד) תנוף. גדר אמצעי שבאזן; ולשון "תנוף" לא נודע לי, והפותרים קורים לו: טנדרו"ם: בהן. גודל:

PROPHETS II Kings 7

יג וְאֶתִּיב חַד מֵעֲבָדָיו וְאָמַר
 וַיִּדְבְּרוּן כָּעֵן חַמְשָׁא מִן
 סוּסוֹתָא מִן שְׂאֲרָא דְאַשְׁתְּאָרוֹ
 בַּהּ הָא אַנּוּן כְּכֹל הַמוֹנָא
 דִּישְׂרָאֵל דְאַשְׁתְּאָרוֹ בַּהּ אַם
 יִבְדּוּן הָא אַנּוּן כְּכֹל הַמוֹנָא

נביאים מלכים ב פרק ז
 יג וַיֵּעַן אֶחָד מֵעֲבָדָיו וַיֹּאמֶר וַיִּקְחוּ־נָא חֲמִשָּׁה
 מִן־הַסּוּסִים הַנִּשְׂאָרִים אֲשֶׁר נִשְׂאָרוּ־בָהּ הַנֶּחֱמָ־
 הַהֶמוֹן (קרי הֶמוֹן) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִשְׂאָרוּ־בָהּ הַנֶּחֱמָ־

(13) And one of his servants answered and said, Let them take five of the [riders of the] horses that remain, which are in the city — behold, they are as all the multitudes of Israel that are left in it; behold, they are as all the multitudes of

RASHI

(13) Behold, they are as all the multitudes of Israel — If they say, They are in danger, lest anyone kill them, behold,

רש"י
 (יג) הַנֶּחֱמָ כְּכֹל הַמוֹן וִישְׂרָאֵל. אַם יאמרו מסכנים הם שלא יהרגום איש הרי הַנֶּחֱמָ בעיר הזאת בסכנת

in this city they are in danger of starvation,

דִּישְׂרָאֵל דְּסָפוּ וְנִשְׁלַח וְנַחֲזוּ:
 יד וְדַבְּרוּ תְּרִין רַכְבֵּי סוּסִין
 וְשִׁלַּח מִלְּכָא בְּתַר מִשְׁרִית
 אַרְם לְמִימַר אִיזִילוּ וְחֲזוּ:
 טו וְאִזְלוּ בְּתַרְיָהוֹן עַד יִרְדְּנָא
 וְהָא כָּל אוֹרְחָא מְלֵיא לְבוּשִׁין
 וּמִנִּין דְּרָמוּ אֲנִשׁ אַרְם
 בְּאַתְבָּעוּתָהוֹן לְמַעַרְק וְתַבוּ
 אִיזְגִדְיָא וְחֲוִיאוּ לְמִלְכָא:
 טז וְנִפְקַ עֲמָא וּבְזוּ יַת מִשְׁרִית
 אַרְם וְהוּוּ סָאָה סִלְתָא בְּסִלְעָא
 וְסִאֲתָן שְׁעוּרִין בְּסִלְעָא
 כְּפַתְגָּמָא דִּי: יז וּמִלְכָא מְנִי
 יַת גְּבַרָא דְסַמִּיךְ עַל יְדוּהִי
 עַל תְּרַעָא וְדִשׁוּהִי עֲמָא

כָּכֹל־הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־תָּמוּ וְנִשְׁלַחַה וְנִרְאָה:
 יד וַיִּקְחוּ שְׁנֵי רֶכֶב סוּסִים וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲרָי
 מִחֲנֵה־אַרְם לֵאמֹר לָכוּ וּרְאוּ: טו וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵיהֶם
 עַד־הַיַּרְדֵּן וְהִנֵּה כָּל־הַיַּרְדֵּךְ מְלֵאָה בְּגָדִים וּכְלִים
 אֲשֶׁר־הִשְׁלִיכוּ אַרְם בְּהַחֲפֹזִם (קרי בחפזם) וַיֵּשְׁבוּ
 הַמְּלָאכִים וַיִּגְדּוּ לַמֶּלֶךְ: טז וַיֵּצֵא הָעַם וַיִּבְזּוּ אֶת
 מִחֲנֵה אַרְם וַיְהִי סָאָה־סִלְתַּת בְּשֶׁקֶל וְסִאֲתִים שְׁעָרִים
 בְּשֶׁקֶל כְּדַבַּר יְדוּהִי: יז וְהַמֶּלֶךְ הִפְקִיד אֶת־הַשָּׁלִישׁ
 אֲשֶׁר־נִשְׁעַן עַל־יָדוֹ עַל־הַשָּׁעַר וַיִּרְמָסְהוּ הָעַם
 בְּשָׁעַר וַיָּמָת כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר דִּבֶּר
 בְּרַדְתַּת הַמֶּלֶךְ אֵלָיו:

בתרעא ומית כמא דמליל נביא די דמליל כד נחת מלכא לותה:

Israel that are consumed [from famine] — and let us send and see. (14) They took two chariots with horses; and the king sent after the camp of the Aramites, saying, Go and see. (15) And they went after them to the Jordan; and, behold, all the way was full of garments and vessels, which the Aramites had cast away in their haste. And the messengers returned, and they told the king. (16) And the people went out, and looted the camp of the Aramites. So a measure of fine flour was sold for a *shekel*, and two measures of barley for a *shekel*, according to the word of the Lord. (17) And the king appointed the captain on whose hand he leaned to be in charge of the gate; and the people trod on him in the gate, and he died as the man of God had said, who spoke when the king came down to him.

RASHI

like all the rest of the Israelites who were consumed by the famine. (15) In their haste — in their hurry to flee. (17) On whose hand he leaned — the preceding day, when he came to the house of Elisha. The following

text explains why they trampled him.

רש"י

הֶרְעַב בְּשָׂאֵר כָּל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר תָּמוּ בְּרַעַב: (טו) בְּחַפְזִים. בְּמַהֲרָה לְנוּס: (יז) אֲשֶׁר נִשְׁעַן עַל יָדוֹ. אֲתָמוּל בְּשָׂבָא לְבֵית אֵלִישָׁע וְהַמְקַרָא שְׁאֲחֵרְיוּ מִפְּרֵשׁ לְמָה רְמָסוּהוּ:

WRITINGS Proverbs 24-25

כתובים משלי פרק כד-כה

לד וּבֹא־מִתְהַלְקֵךְ רִישׁוֹךְ וּמִחֲסוּרֵיךְ פְּאִישׁ מְגִן: כה א גַּם־

24 (34) So shall your poverty come as a runner, and your want as an armed man.

וּצְרִיכוֹתָּהּ הֵיךְ גִּבְרָא
 טְבִלְרָא: פֶּרַק כַּה x אִף אֵלֵין
 מִתְלוֹי דְשְׁלֹמֹה עֲמִיקֵי דְכְּתָבוּ
 רְחֻמוֹי דְחֻזְקִיהּ מְלָכָא
 דִּיהוּדָה: ב יִקְרָא דְאֵלֶהָא מִן
 דְּמִטְשֵׁי מְלִתָּא וִיקְרָא דְמַלְכֵי
 מִן דְּבִצֵּי מְלִתָּא: ג מִיָּא רְמִין
 חֻזְקִיהּ | חֻזְקִיהּ אֲנִשֵׁי | חֻזְקִיהּ
 מְלָכֵי־יְהוּדָה: ב כְּבֹד אֱלֹהִים הַסֹּתֵר דְּבַר וּכְבֹד
 מְלָכִים חֻקֵר דְּבַר: ג שָׁמַיִם לְרוּם וָאָרֶץ לְעֵמֶק וְלֵב
 מְלָכִים אֵין חֻקֵר: ד הָגוּ סִיגִים מִפְסָה וַיֵּצֵא לְצִרְיָהּ
 כְּלֵי:

וּאֲרַעָא עֲמִיקָא וְלָבָא דְמַלְכֵי לָא מִתְבְּצִי: ד גְּבוּ סוּלְאָנָא מִן סוּמָא דְנַפּוּק מֵאֵן מִן צְרָפָא:

25 (1) These also are proverbs of Shlomoh, which the men of Chizkiyah king of Yehudah copied out. **(2)** It is the glory of God to conceal a thing; but the glory of kings is to search out a matter. **(3)** The heaven for height, and the earth for depth, and the heart of kings is unsearchable. **(4)** Take away the dross from the silver, and there comes forth a vessel for the refiner.

RASHI

24 (34) So shall your poverty come as a runner — *The things that impoverish you shall come to you quickly.* **25 (1) Copied out** — *learned them once again.* **(2) To conceal a thing** — *Such as the Divine Chariot and the Creation. But the glory of kings* — *is in the honor of Sages and the restrictive barriers they made around the Torah and the decrees they established; you must study and learn all [of them].* **(3) And the heart of kings is unsearchable** — *for several cases come before them, and they must pay attention to all of them.* **(4) Take away** — *Draw away. Dross* — *the refuse of brass they contain.*

רש"י

(לד) וּבֵא מִתְהַלֵּף רִישָׁהּ. הַדְּבָרִים שְׂאֵתָהּ רֵשׁ מִהֶם יְבֹאוּ לָהּ בְּמִרוּצָה: (א) הָעֵתִיקוּ. חֻזְרוּ לְדַרְשָׁם: (ב) הַסֹּתֵר דְּבַר. כְּגוֹן מַעֲשֵׂה מִרְכָּבָה וּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית: וּכְבֹד מְלָכִים. בְּכַבּוּד מְלָכִים וּסִיגִים שְׁעָשׂוּ לְתוֹרָה וּגְזוּרוֹת שְׁגָזְרוּ יֵשׁ לָהּ לְחַקֵּר וְלִדְרֹשׁ הַכֹּל: (ג) וְלֵב מְלָכִים אֵין חֻקֵר. שְׂכַמְהָ דִּינִים בְּאִים לְפָנֶיהֶם וּצְרִיכִים לְתַת לֵב לְכֹלָם: (ד) הָגוּ. מִשָּׁךְ: סִיגִים. פְּסֻלַת שֶׁל נְחֹשֶׁת שְׁבוּ:

Mishnah Ketubot, chapter 12

משנה כתובות פרק יב

(1) If a man married a woman and she made an arrangement with him that he should maintain her daughter [from a previous marriage] for five years, he must maintain her for five years. If [afterwards, before the expiration of the five years, she was divorced and] she was [then] married to another man, and arranged with him also, that he should maintain her daughter [from the previous marriage] for five years, he, too, must maintain her for five years. The first husband [who agreed to this arrangement,] is not entitled to

א הַנּוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וּפְסָקָה עִמּוֹ כְּדֵי שְׂזִיוֹן אֶת בְּתוּלַת חֲמֵשׁ שָׁנִים, חַיֵּב לְזוֹנָה חֲמֵשׁ שָׁנִים. נִשְׂאתָ לְאַחֵר וּפְסָקָה עִמּוֹ כְּדֵי שְׂזִיוֹן אֶת בְּתוּלַת חֲמֵשׁ שָׁנִים, חַיֵּב לְזוֹנָה חֲמֵשׁ שָׁנִים. לֹא יֵאמַר הָרֵאשׁוֹן לְכַשְׁתָּבוּא

רבנו עובדיה מברטנורא

א הַנּוֹשֵׂא אֶת הָאִשָּׁה וּפְסָקָה עִמּוֹ. בִּשְׂטֵר וּקְנִין, אוֹ שֶׁאִמֵר לְעֵדִים אֲתָם עֵדֵי שְׂאֵנִי מְחַיֵּב עֲצֵמִי לְזוֹן אֶת בְּתוּלַת שֵׁשׁ

plead, “If she will come to me I will maintain her [i.e., refusing maintenance on the ground that her mother, with whom she lives is no longer his wife],” but he must forward her maintenance to her at the place where her mother [lives]. Similarly, the two husbands cannot plead, “We will maintain her jointly,” [i.e., we will each give half of her maintenance] rather, one must maintain her and the other allow her the cost of her maintenance [i.e., give her money]. (2) If she [the daughter] married [before the expiration of the five years], her husband must supply her with maintenance and they [each of the husbands of her mother,] allow her the cost of

her maintenance [in money]. Should they [the two husbands] die, their own daughters are to be maintained out of their free assets only (see Gittin 48b), but she [the daughter of his wife, with whom they had made the agreement] must be maintained even out of assigned property (even if sold), because she [whose rights are based on a written bond, has the same legal status] as a creditor. Prudent men used to write [in any agreement to maintain a wife's daughter], “on condition that I shall maintain your daughter for five years while you [continue to live] with me” [thereby intimating, that if he dies, or they divorce, he is no longer bound by their arrangement]. (3) Should a widow say, “I have no desire to move from my husband's house,” the heirs cannot tell her, “Go to your father's house and we will maintain you,” but they must maintain her in her husband's house and give her a dwelling, befitting her dignity [i.e., servants, utensils, etc., in the manner to which she was accustomed while her husband was alive. However, if the house collapsed they are not responsible to rebuild it.] If she said, however, “I have no desire to move from my father's house,” the heirs are entitled to say to her, “If you stay with us, you will have your maintenance, but, if you do not stay with us, you will receive no maintenance.” If she based her plea [for refusing to live with the heirs] on the ground that she was young and they [the heirs,

אצלי אֶזוּנָהּ, אֶלֶּא מוֹלִיךְ לָהּ מְזוֹנוֹתֶיהָ לְמָקוֹם אִמָּהּ. וְכֵן לֹא יֵאמְרוּ שְׁנֵיהֶם הָרִי אָנּוּ זָנִין אוֹתָהּ כְּאַחַד, אֶלֶּא אֶחָד זָנָהּ וְאַחַד נוֹתֵן לָהּ דְּמֵי מְזוֹנוֹת: **ב** נְשֵׂאת, הַבְּעַל נוֹתֵן לָהּ מְזוֹנוֹת וְהֵן נוֹתְנִין לָהּ דְּמֵי מְזוֹנוֹת. מֵתוּ, בְּנוֹתֶיהֶן נְזוֹנוֹת מִנְכָּסִים בְּנֵי חוּרִין וְהִיא נְזוֹנַת מִנְכָּסִים מִשְׁעֶבְדִּים, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבַעֲלַת חוּב. הַפְּקוּחִים הָיוּ כּוֹתְבִים, עַל מְנַת שְׁאוּזוֹן אֶת בִּתְךָ חֲמֵשׁ שָׁנִים כָּל זְמַן שֶׁאַתְּ עִמִּי: **ג** אֶלְמָנָה שְׂאֵמְרָה אִי אֶפְשִׁי לְזוּז מִבֵּית בַּעֲלִי, אִין הַיּוֹרְשִׁין יְכוּלִין לֹאמַר לָהּ לְכִי לְבֵית אָבִיךָ וְאָנּוּ זָנִין אוֹתְךָ, אֶלֶּא זָנִין אוֹתָהּ בְּבֵית בַּעֲלָהּ וְנוֹתְנִין לָהּ מְדוּרָה לְפִי כְבוֹדָה. אִמָּרָה אִי אֶפְשִׁי לְזוּז מִבֵּית אָבִיא, יְכוּלִים הַיּוֹרְשִׁים לֹאמַר לָהּ, אִם אֶתְּ אֶצְלָנוּ יֵשׁ לְיָד מְזוֹנוֹת, וְאִם אִין אֶתְּ אֶצְלָנוּ אִין לְיָד מְזוֹנוֹת. אִם הִיתָה טוֹעֶנֶת מִפְּנֵי שֶׁהִיא יְלָדָה וְהֵן

רבנו עובדיה מברטנורא

לה מאיש אחר: **לכשתבוא אצלי.** כלומר אם הייתי מקיים את אמה הייתי זנה: **מוליך לה מזונותיה למקום שאמה שם.** דקיי"ל בת אצל אמה בין גדולה בין קטנה כל זמן שהאם רוצה, והבן עד שש שנים אצל אמו וחייב האב לפרנסו והוא אצל אמו אם האם רוצה: **ב בנותיהן ניזונות מנכסים בני חורין.** ולא ממשועבדים, שאין מוציאים למוזן האשה והבנות מנכסים משועבדים, מפני תיקון העולם, שאין הלקוחות יודעים כמה יעלו המזונות כי היכי דליהירו להניח להם מקום לגבות: **והיא ניזונת.** אותה הבת. שהיא כבעלת חוב. שיש לה עליהן שטר מזונות: **כל זמן שאת עמי.** ולא אם אמות או תמותי או אגרשך: **ג ונותנין לה מדור.** וכן כלי תשמיש ועבדים ושפחות שהיתה משתמשת בהם בחיי בעלה. ואם נפל הבית אין חייבים לבנות לה בית אחר, דאת תהא יתבא בביתי תנן ואפילו רצתה לבנותו

children from another wife,] were young [and, consequently, she feared quarrels or temptation], they must maintain her while she lives in the house of her father. (4) So long as she lives in her father's house, [a widow who is maintained by her deceased husband's heirs] may recover her *ketubah* at any time. As long as she lives in her husband's house, however, she may recover her *ketubah* only within twenty-five years, because in the course of twenty-five years she has sufficient opportunities of rendering [at the expense of the heirs who maintain her] favors [to neighbors and friends, by giving them bread and salt] corresponding [in value to the amount of] her *ketubah*; this is the opinion of Rabbi Meir, who stated this in the name of Rabbi Shimon ben Gamliel. The Sages, however, say, So long as she lives in her husband's house [a widow] may recover her *ketubah* at any time, but as long as she lives in her father's house, she may recover her *ketubah* only within twenty-five years. [If a longer period had been allowed to pass, she is presumed to have surrendered her claim. Such surrender cannot be assumed in the case of a widow who lives in her late husband's house, since the respect shown to her by the heirs with whom she lives may well account for her bashfulness to advance a claim which might disturb the cordial relations between them.] If the [widow] died, her heirs must mention [i.e., claim] her *ketubah* within twenty-five years [of her death. They lose their claim if a longer period has been allowed to lapse. Once they made mention of the claim, however, they have an additional twenty five years to realize the claim].

רבנו עובדיה מברטנורא

מממונה אין שומעין לה: אם את אצלנו יש לך מזונות. שברכת הבית ברובה: ד כל זמן שהיא בבית אביה. והירשים נתנו לה מזונותיה שם. גובה כתובתה כשתרצה: שתעשה טובה. מנכסי יתומים, נותנת לחם ומלח לשכנותיה כדי כתובתה: וחכמים אומרים. לא הזכרו חמש ועשרים שנה להפסידה כתובתה בשביל הטובה שתעשה מנכסי היתומים, אלא לענין המחילה הזוכרו, דהואיל ושתקה ולא תבעה כל השנים הללו מחלה, הלכך כל זמן שהיא בבית בעלה אין שתיקתה מחילה שמפני שמכבדים אותה היא בושה לתבוע כתובתה, אבל בבית אביה מששתקה כ"ה שנים מחילה היא: מתה יורשיה מזכירין כתובתה. כלומר צריכין לתבוע כתובתה בתוך כ"ה שנה. ודוקא כשנשבעה על כתובתה קודם שמתה הוא דירשיה יכולים לתבוע כתובתה. אבל אם לא נשבעה על כתובתה, אין יורשיה יורשים מכתובתה כלום, שאין אדם מוריש שבועה לבניו:

Gemara Ketubot 102b

גמרא כתובות דף קב:

[On the Mishnah:] “The first husband is not entitled to plead, [‘If she will come to me I will maintain her’]” — Rav Chisda said, This [the ruling that the maintenance of one's wife's daughter must be forwarded to the place where her mother lives] implies that [the place of] a daughter must be with her mother [i.e., the brothers who maintain her are not entitled to demand that she shall live with them]. From where, [however, is the proof] that we are dealing here [in our Mishnah] with one who is of age; is it not possible

ילדים, וזין אותה והיא בבית אביה: ד כל זמן שהיא בבית אביה, גובה כתבתה לעולם. כל זמן שהיא בבית בעלה, גובה כתבתה עד עשרים וחמש שנים, שיש בעשרים וחמש שנים שתעשה טובה כנגד כתבתה, דברי רבי מאיר שאמר משום רבן שמעון בן גמליאל. וחכמים אומרים, כל זמן שהיא בבית בעלה, גובה כתבתה לעולם. כל זמן שהיא בבית אביה, גובה כתבתה עד עשרים וחמש שנים. מתה, יורשיה מזכירין כתבתה עד עשרים וחמש שנים:

לא יאמר הראשון וכולי. אמר רב תסדא זאת אומרת בת אצל אמה. ממאי דבגדולה עסקינן דילמא

that [in stating, “where her mother lives”] we are dealing only with a minor [whose custody must be entrusted to her mother] on account of what had once happened? For it was taught: If a man died and left a young son with his mother, [and while] the father's heirs demand, “Let him be brought up with us,” and his mother claims, “My son should be brought up by me,” [the son] must be left with his mother, and may not be left with anyone who is entitled to be his heir. [An interested party may be suspected of murder.] Such a case [that the child was entrusted to the care of relatives, who were entitled to be his legal heirs] once occurred, and [the heirs] killed him on the very

first evening [in order to obtain his property]! [Now, since there is nothing to prove that an older daughter (who is well capable of looking after herself) must also be maintained at her mother's house and cannot be compelled to live with the brothers and receive maintenance from them, an objection arises against Rav Chisda]. [Answer:] If that were so [that a daughter who is of age may be compelled to live with her brothers], it should have been stated [in our Mishnah], “to wherever she is;” why then was it stated, “at the place where her mother [lives]” [with the emphasis on “mother”]. Consequently, it must be inferred that [the place of] a daughter, whether she be of age or a minor, is with her mother. [On the Mishnah:] “The two husbands cannot plead, [‘We will maintain her jointly’]” A certain man once leased his mill to another for [the consideration of the latter's services in] grinding [his grain for household usage, no other monetary rental having been arranged]. Eventually he became rich and bought another mill and a donkey [and therefore, no longer needed the services of the first mill]. Thereupon he said to the other, “Until now, I have had my [household] grinding done through you, but now [that I have another mill in which to grind my household grain] pay me rent.” “I shall,” the other replied, “only grind for you [as originally agreed upon, but will pay no rent].” Ravina [in considering this case] intended to rule that it involved the very principle that was laid down in our Mishnah: “The two husbands cannot plead, ‘We will maintain her jointly,’ but one must maintain her and the other allows her the cost of her maintenance.” [Just as in the case of the Mishnah, a cash payment must be made to her, though originally only maintenance was undertaken, so too, in the case of the mill, a cash rental may be demanded for the value of the service no longer needed (see Rambam, Sekhirut 7:8), although the original arrangement was for payment in service.] Rabbi Avira, however, said to him: Are [the two cases] alike? There [the case of the daughter in our Mishnah] has only one stomach, not two [she cannot be expected to consume a double allowance of food, hence, there is no other alternative, but that of substituting one monetary payment for one

בְּקִטְנָה עֹסְקִינָן וּמְשֻׁם מַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה. דִּתְנִיָּא מִי שְׁמַת וְהִנִּיחַ בֶּן קָטָן לְאִמּוֹ. יוֹרְשֵׁי הָאֵב אוֹמְרִים יְהֵא גְדֹל אֶצְלָנוּ. וְאִמּוֹ אוֹמְרַת יְהֵא בְנֵי גְדֹל אֶצְלִי. מְנִיחִין אוֹתוֹ אֶצְל אִמּוֹ. וְאִין מְנִיחִין אוֹתוֹ אֶצְל הָרְאוּי לְיִוְרְשׁוֹ. מַעֲשֵׂה הָיָה וְשִׁחְטוּהוּ עָרַב הַפֶּסַח אִם בֶּן לִיתְנִי לְמִקּוֹם שְׁהִיָּא. מָאִי לְמִקּוֹם שְׁאִמְהָ. שְׁמַע מִינָה בֵּת אֶצְל הָאֵם לֹא שְׁנָא גְדוּלָּה לֹא שְׁנָא קִטְנָה. לֹא יֵאמְרוּ שְׁנִיָּהֶם וְכוּ'. הֵהוּא גְבֵרָא דְאִגְר לִיה רִיחִיָּא לְחִבְרִיָּה לְטַחֲנִיָּה. לְסוּף אֵיעֵתַר זְבִין רִיחִיָּא וְחִמְרָא. אָמַר לִיה עַד הָאֵידִנְנָא הָוָה טַחֲנִינָא גְבָךְ. הַשְׁתָּא הֵב לִי אֲגָרָא. אָמַר לִיה מְטַחֵן טַחֲנִינָא לָךְ. סָבַר רְבִינָא לְמִימַר הֵינּוּ מִתְנִיתִין לֹא יֵאמְרוּ שְׁנִיָּהֶם הָרִי אֲנִי זְנִין אוֹתָהּ כְּאֶחָד. אֶלָּא אֶחָד זְנָה וְאֶחָד גּוֹתֵן לָהּ דְמִי מְזוּבּוֹת. אָמַר לִיה רַב עֲזִירָא מִי דְמִי הֵתֵם

allowance of food]. However, here [in the case of the mill], [the lessee] might well tell the owner, “Grind [in your own mill, the one you just bought] and sell [the grain]; or grind [in mine, the one I hired from you] and keep [it for

your household, a suggestion which may well be adopted by the owner without any loss to himself].” This [the fact that the lessee cannot be compelled to pay cash in lieu of service] however, has been said only in a case where [the lessee] has no [other orders for] grinding at his mill [it would be an act of injustice to compel him to pay rent, while his machinery stood idle. It is more equitable that he should be able to continue the original agreement, whereby he is both kept employed and pays his rent], but if he has [sufficient other orders for] grinding at his mill he may, in such circumstances, be compelled [to pay the value in lieu of the service, and not to act] in the manner of Sodom [the Sodomites were notorious for refusing to do any favors, even when they cost them nothing].

חד כרסא אית לה תרתמי כרסתא לית לה. הכא מצוי אמר ליה טחון וזבין טחון ואותיב. ולא אמרן אלא דלית ליה טחינה לריתיא אכל אית ליה טחינה לריתיא כגון זו כופין אותו על מדת סדום:

זוהר מצורע דף נ"ג ע"ב

רבי יצחק פתח ויקרא אל משה וידבר יי אליו מאהל מועד לאמר. ויקרא אלף ועירא אמאי אלא בגין לאתחאה מאן הוא דקרא ויהו דשרי במקדשא וכדין זמין למשה כמאן דזמין אושפיזא. הכא א ועירא התם א רבתא אדם שת אנוש התם (פ"א אדם) דא שלימו דכלא. תא חוי מה בין משה לאהרן הי מנייהו עלאה אלא משה עלאה משה שושבינא דמלכא אהרן שושבינא דמטרוניתא. מתל למלכא דהוה ליה מטרוניתא עלאה מה עבד יתב לה שושבינא לתקנא לה ולאסתכלא במלי דביתא ועל דא כד עייל שושבינא דא למלכא לא עייל אלא עם מטרוניתא הדא הוא דכתיב בזאת יבא אהרן ונגמר. משה שושבינא למלכא בגין כד אודמן כאושפיזא ולבתר וידבר יי אליו. אהרן הוא שושבינא למטרוניתא וכל מלוי הוו לפייסא למלכא במטרוניתא ויתפיים מלכא בהדה ועל דא בגין דאיהו שושבינא לה שוי מדוריה בהדה לתקנא ביתא ולענינא תדיר במלי דביתא. ועל דא אתתמן כגוננא דלעילא ואקרי בהן גדול מנא לן דכתיב (תהלים קי) אתה בהן לעולם על דברתי מלכי צדק. ובגין כד כל מה דאצטרדי מבי מלכא נטיל ולית מאן דימחי בידיה ועל דא הוא קאים לדפאה לכל אינון דעאלין לבי מטרוניתא בגין דלא ישתבח מסאבא באינון בני היכלא ובגין כד כתיב ולקח למפסיה שתי צפרים ונגמר:

Yosef Le-Chok

Ethical Teaching:

Rabeinu Yonah, Sha'arei Teshuvah, 3d

King Shlomoh, peace be upon him, said, “A wise man fears and deviates from evil.” (Proverbs 14:16) This means, that the wise person, even though he turns away from evil with all the efforts that are within his power, still he fears and trembles lest he has not fulfilled as many *mitzvot* as are expected from him and

יוסף לחוק

מוסר

שערי תשובה לרבינו יונה דף ג ע"ד

אמר שלמה המלך עליו השלום (משלי יד) חכם ירא וסר מרע. ביאורו החכם אף על פי שהוא סר מרע בכל מאמצי כחו יירא ויזחל אולי לא כלה חקו ולא נזהר בדת

may not have been meticulous regarding his actions [to be especially careful regarding sins]. Similarly, “than one who is perverse in his lips, and he is wealthy.” (Proverbs 28:6) That is, he lies even though he is wealthy [and has no need to lie, so too, the wise man fears his shortcomings, even if there is no need to]. Our Rabbis, of blessed memory, also said in *Midrash Yilamdeinu*, “Do not explain it as, 'A wise man fears and therefore, turns away from evil,' but rather as, 'A wise man turns away from evil and still he fears.' ” The end of the verse proves this: “but a fool oversteps his bounds and is confident.” King Shlomoh tells us, that the nature of a fool is the reverse of the nature of a wise person. For a fool oversteps his bounds, but nonetheless, he is confident that no sin or harm will befall him [however, the wise person is the opposite, even though he is within his bounds, he constantly fears]. A habitually angry person is liable to sin and is subject to harm. As it declares, “but an angry man has much sin.” (Proverbs 29:22) And it says, “A breached city without a wall is a man who has no restraint for his spirit.” (Proverbs 25:28) A penitent must also worry lest his impulse overpower him, as they, of blessed memory, said, “Do not trust yourself until the day of your death.” All the more is this true of a person whom the evil impulse vanquished already [once]. One should guard oneself against the evil impulse that lies in wait at every moment, and should increase one's fear of God every day. It will be a stronghold for him, when the waves of the evil impulse wash over him anew in the future. King Shlomoh, peace be upon him, spoke about repentance, and about this idea in particular. He opened his words saying, “When the righteous exult, there is much beauty, but when the wicked arise, [every] man is scrutinized.” (Proverbs 28:12) This means that the righteous glorify and honor people for every virtue that they have, but the wicked search for people's faults and mistakes in order to denigrate them, even if those people have already abandoned those actions and have repented. After that it says, “He who covers his sins will not succeed, but he who acknowledges and abandons will receive mercy.” (Proverbs 28:13)

מִזֶּה לַעֲשׂוֹת. וְכַמוֹהוּ (שם כח) מֵעַקֵּשׁ דְּרָכֵיכֶם וְהוּא עֲשִׁיר. אִף עַל פִּי שֶׁהוּא עֲשִׁיר וְכֵן אָמְרוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה בִּילְמַדְנוּ אֶל תְּפָרֵשׁ חָכֶם יֵרָא וְסָר מִרְעֵ אֲלָא חָכֶם סָר מִרְעֵ יֵרָא. וְסוּף הַפְּסוּק מוֹכִיחַ עָלָיו (שם) וְכִסִּיל מִתְעַבֵּר וּבוֹטֵחַ. אוֹמֵר עַל מִדּוֹת הַכִּסִּיל שֶׁהֵיא בְּהַפֵּךְ מִמִּדַּת הַחָכֶם. כִּי הַכִּסִּיל מִתְעַבֵּר. וְעַם כָּל זֹאת בּוֹטֵחַ שֶׁלֹּא יִקְרָהוּ עוֹן וְנִזְק. וּבַעַל הַכַּעַס עֲלוּל לַפּוֹשְׁעִים. וּמוֹפְקֵד לְנִזְקָיו. שֶׁנֶּאֱמַר (שם כט) וּבַעַל חֲמָה רַב פֶּשַׁע. וְנֶאֱמַר (שם כה) עִיר פְּרוּצָה אֵין חוֹמָה וְגו'. וְעוֹד יֵדָאג בַּעַל תְּשׁוּבָה פֶּן יִתְגַּבֵּר עָלָיו יִצְרוּ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה אֶל תִּאֲמֵן בַּעֲצֻמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ כֹּל שֶׁכֵּן הָאִישׁ אֲשֶׁר נִצְחוֹ כְּבָר. כִּי רָאוּי לְהִשְׁמַר מִן הַיִּצָּר הָאוֹרֵב בְּכָל עֵת וְלִהְיוֹסִיף בְּנַפְשׁוֹ יֵרָאת הַשָּׁם יוֹם יוֹם. וְתִהְיֶה לוֹ לְמַעוֹז בַּעֲבוּר עָלָיו כֹּל מִשְׁבְּרֵי הַיִּצָּר הַמִּתְחַדֵּשׁ לְעֵתִיד. וְדַבֵּר שְׁלֵמָה הַמְּלִיךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם עַל דְּבַר הַתְּשׁוּבָה. וּפְרָט בּוֹ הַעֲנִין הַזֶּה. וּפְתַח פִּתַח דְּבָרָיו. וְאָמַר (שם) בַּעֲלוּץ צְדִיקִים רַבָּה תְּפָאֶרֶת וּבִקּוּם רָשָׁעִים יִחַפֵּשׂ אָדָם. פִּירוּשׁ הַצְּדִיקִים מְפָאֵרִים וּמְכַבְּדִים בְּנֵי אָדָם עַל כָּל מַעֲלָה טוֹבָה הַנִּמְצָאת בָּהֶם וְהַרְשָׁעִים מַחְפְּשִׁים מוֹמֵי בְנֵי אָדָם וְשׁוֹגִיאוֹתָם לְהַשְׁפִּילָם. וְאִף עַל פִּי שֶׁכְּבָר הַנִּיחוּ הַמַּעֲשִׂים הַהֵם. וְחִזְרוּ בְּתְשׁוּבָה. אַחַר כֵּן אָמַר (שם) מְכַסֶּה פֶּשְׁעָיו לֹא יִצְלִיחַ וּמוֹדָה וְעוֹיֵב יִרוּחֵם:

Practical Law:**Rambam, Laws of Sacrifices, Chapter 5**

(1) The slaughter of sacrifices by non-priests is acceptable; however, from the procedure of receiving of its blood and further, the *mitzvah* belongs to the priesthood [exclusively]. The blood of all sacrifices is received in a [sanctified] service vessel which is in the hand of a priest. But the place of their slaughter and the place of receiving their blood is not the same for all sacrifices. (2) How so? Those [sacrifices] which are holy in the highest degree, are not to be slaughtered and their blood is not to be received except on the north side of the altar, in the area whose boundaries we have discussed at the beginning of this book. However, the slaughter and the receiving of the blood, of those which are holy to a minor degree, takes place anywhere in the [Temple] courtyard. (3) From where [do we know] that those which are holy to the highest degree are slaughtered only on the north side? For it states regarding [*olah*] burnt-offerings, “And he should slaughter it on the northern side of the altar.” (Leviticus 1:11) And concerning [*chatat*] sin-offerings it declares, “He should slaughter it in the place where he slaughters burnt-offerings.” (Leviticus 4:24) Just as the [*chatat*] sin-offering is called holy to the highest degree, so too, the [*olah*] burnt-offering is called holy to the highest degree. Concerning [*asham*] guilt-offerings, it says, “They must slaughter the guilt-offering in the place where they slaughter the burnt-offering.” (Leviticus 7:2) And communal [*shelamim*] peace-offerings are compared to sin-offerings, as it says, “Offer one kid of the goats for a sin-offering and two sheep of the first-year for a peace-offering.” (Leviticus 23:19) Therefore, it too, is holy to the highest degree like a sin-offering, and it is slaughtered in the [same] place [as] it is slaughtered [i.e., the same place where the *chatat* sin-offering is slaughtered]. And the place of slaughter is the place of receiving [the blood].

הלכה

הרמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ה

א שחיטת הקדשים בשרה בזרים. ומקבלת הדם ואילך מצות כהונה. וכל הזבחים קבול דמן בכלי שרת ביד כהן. אבל מקום שחיטתן ומקום קבול דמן אינו שוה בכלן: ב כיצד קדשי קדשים אין שוחטין אותן ואין מקבלין את דמן אלא בצפון המזבח בכל מקום שביארנו גבולותיו בתחלת ספר זה וקדשים קלים שחיטתן וקבול דמן בכל מקום מן העזרה: ג ומנין שאין שוחטין קדשי קדשים אלא בצפון. שהרי נאמר בעולה (ויקרא שם) ושחטו אותו על ירך המזבח צפונה ובחטאת הוא אומר (שם) במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת. וכשם שהחטאת נקראת קדש קדשים כף העולה נקראת קדש קדשים. ובאשם הוא אומר במקום אשר ישחטו את העולה ישחטו את האשם. ושלמי צבור הוקשו לחטאת. שנאמר (שם) ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים. לפיכך הן קדשי קדשים בחטאת ונשחטין במקום שחיטתה. ומקום שחיטה הוא מקום הקבלה:

METZORA FOR WEDNESDAY**מצורע ליום רביעי**

TORAH

תורה

יכיון בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגדו דמילוי וו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

טז וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן־טז וְיִטְבּוֹל כַּהֲנָא יְת אַצְבָּעִיהּ
(16) The priest will then dip his right index finger into some of the oil that is